Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2025)0149

Uredba o deforestaciji - popis zemalja koje predstavljaju nizak ili visok rizik

Rezolucija Europskog parlamenta od 9. srpnja 2025. o Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2025/1093 od 22. svibnja 2025. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2023/1115 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu popisa zemalja koje predstavljaju nizak ili visok rizik da je riječ o proizvodnji relevantne robe za koju relevantni proizvodi nisu u skladu s člankom 3. točkom (a) (2025/2739(RSP))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Provedbenu uredbu Komisije (EU) 2025/1093 od 22. svibnja 2025. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2023/1115 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu popisa zemalja koje predstavljaju nizak ili visok rizik da je riječ o proizvodnji relevantne robe za koju relevantni proizvodi nisu u skladu s člankom 3. točkom (a)[1],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2023/1115 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2023. o stavljanju na raspolaganje na tržištu Unije i izvozu iz Unije određene robe i određenih proizvoda povezanih s deforestacijom i degradacijom šuma te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 995/2010[2], a naročito njezina članka 29. stavka 2.,

– uzimajući u obzir članak 11. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije[3],

---

1 SL L, 2025/1093, 23.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1093/oj.
2 SL L 150, 9.6.2023., str. 206., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1115/oj.
3 SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.

– uzimajući u obzir članak 115. stavke 2. i 3. Poslovnika,

– uzimajući u obzir prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane,

– uzimajući u obzir glasovanje na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta od 14. studenoga 2024. o Uredbi (EU) 2023/1115 u pogledu odredaba koje se odnose na datum početka primjene,

Zabrinutost u pogledu kvalitete podataka i metodološke pouzdanosti

A. budući da se predloženom kategorizacijom rizika zemalja u skladu s Uredbom (EU) 2023/1115 trenutačne okolnosti u predmetnim zemljama ne odražavaju na točan način jer se temelji na zastarjelim podacima i ne uključuje sve relevantne i dostupne pokazatelje rizika;

B. budući da se Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2025/1093 realna situaciju u predmetnim zemljama ne odražava na točan način jer se njome ne uzimaju u obzir ključni stvarni čimbenici, posebno trenutačna dinamika korištenja zemljišta i degradacije šuma; budući da bi priznavanje degradacije kao čimbenika rizika dovelo do toga da se određene države članice svrstaju u kategorije višeg rizika, čime bi se u pitanje dovela pretpostavka da su lanci opskrbe unutar Unije automatski niskorizični[1];

C. budući da se od 31. prosinca 2020., što je krajnji datum iz članka 2. Uredbe (EU) 2023/1115, ključna kretanja u upravljanju, trendovima deforestacije i provedbenim mehanizmima u metodologiji ne odražavaju na odgovarajući način;

D. budući da podaci na koje se oslanja za kategorizaciju rizika prvenstveno proizlaze iz Globalne procjene šumskih resursa (eng. Global Forest Resources Assessment) koju je provela Organizacija Ujedinjenih naroda za hranu i poljoprivredu, s posljednjim potpunim podacima u punom ciklusu razvrstanim prema zemljama koji datiraju otprije 2020., te stoga takvi podaci ne predstavljaju na odgovarajući ili pravedan način nedavne nacionalne napore za sprečavanje krčenja šuma, ažurirane politike korištenja zemljišta, poboljšanja satelitskog praćenja u stvarnom vremenu i najnovije trendove krčenja šuma u nekoliko zemalja[2];

E. budući da metodologija za kategorizaciju rizika zemalja nije transparentna u pogledu načina na koji se ponderiraju različiti čimbenici rizika i da se njome ne uzimaju u obzir regionalne razlike unutar zemalja; budući da to izaziva ozbiljnu zabrinutost u pogledu

---

1 https://www.eea.europa.eu/publications/how-are-european-forest/how-are-european-forest-ecosystems-doing.

2 https://www.fao.org/forest-resources-assessment/en.

pravednosti i vjerodostojnosti metodologije klasifikacije;

F. budući da je metodologija za kategorizaciju rizika zemalja manjkava jer je prvenstveno usmjerena na ukupne povijesne stope deforestacije i da se tim pristupom zanemaruje višedimenzionalna priroda rizika od deforestacije jer se njime ne uzima u obzir puni opseg pokazatelja utvrđenih u članku 29. Uredbe (EU) 2023/1115;

G. budući da se pristupom na kojem se temelji trenutačna metodologija utvrđenim u Uredbi (EU) 2023/1115 ne pruža dovoljno fleksibilnosti za pravovremena ažuriranja, čime se stvara znatna nesigurnost na tržištu i potencijalna volatilnost;

H. budući da, bez jasno definiranog mehanizma za redovitu i transparentnu ponovnu procjenu, klasifikacija zemalja u kategorije rizika postaje neusklađena s uvjetima koji se mijenjaju, čime se ugrožava učinkovitost Uredbe (EU) 2023/1115 i funkcioniranje globalnih tržišta robe;

I. budući da ne postoje jasne upute prema kojima bi zemlje promijenile kategorizaciju rizika s pomoću dokazivog napretka, čime se ugrožava uloga Uredbe (EU) 2023/1115 kao pozitivnog poticajnog mehanizma i ograničava njezin potencijal za poticanje održive transformacije na terenu;

Analiza izazova u zemljama prve kategorije rizika („niski rizik”)

J. budući da se kriterijem neto gubitka šuma u razdoblju od 2015. do 2020., koji se koristi za utvrđivanje kategorije niskog rizika iz članka 29. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) 2023/1115, u obzir uzima ukupni gubitak šumskog područja, ali ne i deforestacija u strogom smislu kako je definirana tom uredbom i on stoga uključuje područja privremene promjene šumskog pokrova ili gospodarenje šumama koje nije povezano s prenamjenom zemljišta, čime se ugrožava metodološka dosljednost i pravna sigurnost;

K. budući da se metodologijom za kategorizaciju rizika za zemlje uvodi relativni prag od 0,2 % godišnjeg gubitka šumskih površina i apsolutni prag od 70 000 hektara godišnjeg gubitka šuma, bez jasnog obrazloženja za te specifične vrijednosti; budući da je važno napomenuti da su određene zemlje s visokim stupnjem deforestacije, kao što su Sjedinjene Američke Države, malo ispod apsolutnog praga, što dovodi u pitanje objektivnost i pouzdanost odabranih mjerila;

L. budući da procjena rizika od deforestacije na temelju proširenja obradivih površina koje se upotrebljavaju za relevantnu robu, kako je definirana u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) 2023/1115, i opsega stočarske i drvne proizvodnje nije dovoljno precizna; budući da je uključivanje ukupne proizvodnje drva kao zamjenske vrijednosti za rizik od deforestacije metodološki upitno jer se njime zakonite šumarske aktivnosti miješaju s deforestacijom uzrokovanom

prenamjenom zemljišta;

Nedostatak granularnosti i uzimanja u obzir konteksta

M. budući da trenutačni sustav koji uključuje samo tri kategorije rizika nije dovoljan da bi se na odgovarajući način razlikovale zemlje s vrlo različitim razinama rizika od deforestacije;

N. budući da bi nedostatak nijansiranog pristupa mogao ugroziti poticaj ambicioznijim vladama da poduzmu daljnje mjere jer se na taj način efektivno kažnjava napredak i ne priznaju značajni napori postignuti u borbi protiv deforestacije;

O. budući da bi Komisija trebala riješiti metodološke nedostatke trenutačnog trostranog sustava klasifikacije razmatranjem uvođenja četvrte kategorije rizika – „zanemarivog rizika” – kako bi se odrazila stvarnost da je u određenim zemljama ili regijama rizik od deforestacije ili degradacije šuma zapravo zanemariv zbog čvrstih pravnih okvira, niske dinamike prenamjene zemljišta i održivih praksi upravljanja zemljištem;

P. budući da bi se postojećim sustavom moglo prekomjerno pojednostaviti rizik od deforestacije dodjelom statusa zemljama na temelju zastarjelih podataka ili nacionalnih prosjeka, što bi moglo stvoriti pogrešan osjećaj sigurnosti i potencijalno smanjiti obvezu dužne pažnje za proizvode koji potječu iz područja u kojima je i dalje prisutna nezakonita deforestacija;

Q. budući da, iako trenutačni podaci pokazuju lokalizirano povećanje deforestacije u određenim regijama svijeta, takva kretanja naglašavaju potrebu za detaljnim praćenjem specifičnim za regiju, a ne za statičkim nacionalnim klasifikacijama rizika, na temelju kojih bi se moglo pogrešno interpretirati opće trendove i zanemariti regionalni napredak ili zastoj;

R. budući da se vjerodostojnim istraživanjima i dugoročnim studijama, kao što je studija ‘Deforestation in the Amazon: Past, Present and Future’ (Deforestacija u Amazoni: Prošlost, sadašnjost i budućnost)[1], koju je 2023. objavila Amazonska mreža georeferenciranih socio-okolišnih informacija, ukazuje na složenost i varijabilnost dinamike deforestacije potaknute političkim ciklusima, razinama provedbe i lokalnim socioekonomskim uvjetima te se stoga podupire potreba za prilagodljivijim pristupom kojim se uzima u obzir kontekst, a ne za strogim referentnim vrijednostima za pojedine zemlje;

S. budući da se trenutačnim modelom klasifikacije rizika ne uzima u obzir nestabilnost globalnih tržišta robe, na kojima fluktuacije cijena,

---

1 https://infoamazonia.org/wp-content/uploads/2023/03/DEFORESTACION-AMAZONIA-2025_21032023.pdf.

dinamika trgovine i promjena potražnje mogu brzo utjecati na pritisak od deforestacije;

T. budući da bi klasifikacija rizika također trebala omogućiti stvaranje reguliranog mehanizma naknade koji bi se primjenjivao isključivo izvan primarnih područja ili područja visoke biološke raznolikosti;

Zabrinutost zbog pravednosti, legitimnosti i globalnog angažmana

U. budući da trenutačni sustav ocjenjivanja prema referentnim vrijednostima za pojedinačne zemlje može destimulirati suradnju i razmjenu podataka među zemljama koje proizvode relevantnu robu, posebno ako smatraju da je kategorizacija rizika zemalja nepravedna ili politički motivirana; budući da poticanje uzajamnog povjerenja i angažmana zahtijeva pravedan i suradnički pristup koji se temelji na dokazima i kojim se potiču transparentnost i odgovornost, a ne upiranje prstom;

V. budući da su organizacije za zaštitu okoliša i organizacije civilnog društva iz zemalja koje proizvode relevantnu robu izrazile zabrinutost zbog nedostatka uključivog savjetovanja u razvoju sustava ocjenjivanja prema referentnim vrijednostima za pojedinačne zemlje, naglašavajući važnost participativnih procesa koji uključuju autohtone zajednice, lokalne dionike i regionalne vlasti;

1. smatra da se Provedbenom uredbom (EU) 2025/1093 prekoračuju provedbene ovlasti predviđene Uredbom (EZ) 2023/1115;

2. traži od Komisije da povuče svoju Provedbenu uredbu (EU) 2025/1093;

3. poziva Komisiju da revidira sustav ocjenjivanja prema referentnim vrijednostima za pojedinačne zemlje kako bi se osiguralo da se on temelji na ažuriranim podacima, da se njime omogućuje regionalna diferencijacija i da on uključuje transparentno ponderiranje pokazatelja rizika;

4. potiče Komisiju da uspostavi jasne, vremenski ograničene i transparentne postupke za redovito preispitivanje kategorizacije rizika zemalja na temelju mjerljivog napretka i ažuriranih znanstvenih podataka;

5. naglašava važnost suradnje sa zemljama koje proizvode relevantnu robu i dionicima putem uključivih i participativnih postupaka te pružanja potpore za provođenje reforme upravljanja šumama i za uspostavu sustava sljedivosti;

6. poziva na donošenje komplementarnih mjera, kao što su partnerstva za šume, tehnička pomoć i poticaji za pravednu trgovinu, kako bi se popratio postupak ocjenjivanja prema referentnim vrijednostima i promicala održiva transformacija u regijama koje proizvode robu;

7. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.